

**Творець інтелектуального гумору,
лицар українського слова**

***Дмитро Григорович
Білоус***

100 років з дня народження

Дмитро Григорович Білоус народився 24 квітня 1920 р. у селі Курмани, нині Недригайлівського району Сумської області в селянській багатодітній сім'ї Ганни Давидівни і Григорія Миколайовича Білоусів (був десятою дитиною). Після закінчення школи поїхав до Харкова, де вчився на робітничому факультеті та працював на електрозаводі. 1938 р. вступив на філологічний факультет Харківського університету. Його однокурсниками були Олесь Гончар і Григорій Тютюнник.

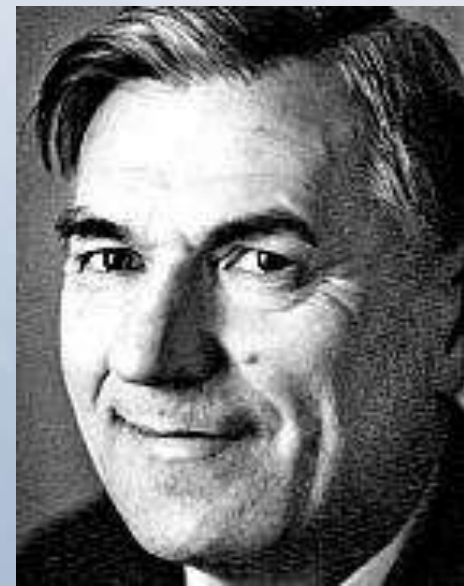
Друкувався з 1935 року.

З початком Другої світової війни добровольцем пішов на фронт. Після важкого поранення працював співробітником редакції радіомовлення для партизанів і населення окупованих територій України. Писав гуморески для радіожурналу «Сатиричний залп», друкувався в журналі «Перець», писав вірші для партизанських листівок.

«У творах на внутрішні теми Дмитро Білоус віддав належне так званому позитивному гуморові. Колись, у «безконфліктну епоху», дехто галасував, що у нас, мовляв, все добре та гаразд, що негативного того в нас як муха капнула, навіщо, мовляв, його показувати, воно нетипове, – катай, Матюшо, про хороше та миле.

Ми дотримувалися, та й тепер дотримуємося, тої думки, що поруч гострої сатири, яка випікає все лихе, все те, що заважає нам будувати прекрасне майбутнє, має право на життя і отой позитивний гумор, твори, де теплою, лагідною усмішкою, дотепним, але прихильним словом треба похвалити, підтримати, показати...» Остап Вишня

Після визволення Києва Дмитро Григорович продовжує навчання у Київському університеті, а закінчивши аспірантуру, стає відповідальним секретарем молодіжного літературного журналу «Дніпро». Незабаром, у 1948 році, відбувся його літературний дебют як поета – вийшла в світ збірка гумористичних та сатиричних віршів «Осколочним». У цьому ж році його було прийнято у Спілку письменників. У 1957 р. вийшла збірка – «Добрим людям на здоров'я, ворогам на безголов'я», «Веселі обличчя» (1953) та ін.

*Як прислів'я чудове,
йде від роду до роду,
що народ – зодчий мови,
мова – зодчий народу.*

Для роману чи для п'єси
переклав один поет з вірша
пушкінського «Бесы»
найвідоміший куплет.
Пушкін слово легко ронить –
скільки чару в нього тут:
«...Домового ли хоронят,
Ведьму ль замож выдають?»
Перекладач «строчку гонить»,
а слова його повзуть:
«...Дідька лисого хоронять,
відьму заміж оддають...»

Він читав мені, я слухав,
– Ну, то як? – він брови звів.
Я потилицю почухав,
обережно відповів.
– Є рядки, слова, є рима,
Пушкіна нема й знаку.
Зміряв він мене очима:
– Тут усе по словнику!
– В тім-то й річ: коли буквально
– підставляєш точно те ж,
дідька лисого нормально
хоч рядок перекладеш!

Білоус Дмитро.
Дружній шарж А. Арутюнянца.

“Як Руданського скоротили по штату”

Гумореска

Знає весь «Райкудкудак»,
Дуже добре знає:
їхній зав Панас Мудрак
Випить полюбляє.

Був недавно ювілей
В цім «Райкудкудаці».
Скільки там було людей,
Вславлених у праці!

Пив шампанське весь актив,
Бризки – аж до стелі.
А Мудрак за всіх жлуктив
Пунші та коктейлі.

Доливав до коньяку
І лікери, й вина.
– Ти б туди ще дьогтику, –
Морщилась дружина.

– Цить, бо ти, як кулемет,
Так і строчиш всюди,
Мій псуєш авторитет,
А навколо ж люди...

Жінка: Годі пить... Облиш! –
Він їй: – Тихше, Ніна! –
І пішло: «Шумел камыш...»,
«Ой цветет калина...»

Вздрів на другий день
Мудрак Шарж у стінгазеті.
І себе відчув він так,
Наче на багнеті.

На малюнку – чоловік
Має вигляд бочки:
В горло йде смоли потік,
А під цим – рядочки:

«Раз на мові ксьондз казав: –
Не впивайтесь, люди!
На тім світі вам смола
Замість вина буде...»

– Що за натяк? – мовив зав
Випад хуліганський! –
І під віршем прочитав
Підпис – С. Руданський.

Виклика Мудрак Панас
Секретарку Стеху:
– Хто Руданський тут у нас?
Із якого цеху?

Об’явився віршомаз!
К бісовому тату!
Завтра ж вивісить наказ –
Скоротить по штату!..

**«Ми болгарів запитали:
– Білоуса ви чували?
– Ну, какъв тук е секрет?
Той е български поет!»
*Василь Шукайло***

Ще одна дуже яскрава грань таланту Д. Білоуса – перекладацтво. Він робов переклади з білоруської, болгарської, литовської та російської мов.

У цій галузі Дмитро Григорович – і майстер слова, і лінгвіст, і теоретик, і практик-організатор, і видавець. Тридцять років роботи у болгаристиці. Багато за цей час зроблено. Вершиною стала двотомна антологія болгарської поезії, понад половину творів з якої Д. Білоус переклав особисто. Видання було відзначене в Болгарії золотою медаллю як найкраща з антологій вітчизняної літератури, випущених за рубежом. Уряд Болгарії нагородив поета орденом Кирила і Мефодія I ступеня, а на Україні він удостоєний за цю працю премії імені Максима Рильського

“Я завжди був з вами, завжди буду і пишатимуся тим, що я син цієї землі, якій зичу благополуччя від щирого-щирого серця.”

Дмитро Білоус

Уже в зрілому віці письменник починає писати для дітей і досягає неабияких успіхів. Його книжки «Пташині голоси» (1956), «Упертий Гриць» та «Про чотириногих, рогатих і безрогих» (1959), «Лікарня в зоопарку» (1962), «Турботливі друзі» (1970), «Сад на Лисій горі» (1972), «Веселий Кут», «Гриць Гачок» завжди залюбки читає дітвора.

У 1990 р. «Диво калинове» було відзначено Національною державною премією ім. Т. Г. Шевченка.

Дмитро Григорович Білоус помер 13 жовтня 2004 року на 85 році життя.

